

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

0 0 0 0 0 2 < 2

УДК 351.712.4:338.432 (477)

Л. В. Прудивус,

аспірант^{†}, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»*

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ПОРЯДКУ НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ

L. Prudyvus,

postgraduate, National Scientific Center "Institute of agrarian economy"

STAGES OF FORMATION AND DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT THE ORGANIZATIONAL MECHANISM OF STATE SUPPORT FOR ENTREPRENEURSHIP IN AGRICULTURAL PRODUCTION

У статті розглянуто етапи становлення державної підтримки сільськогосподарських суб'єктів господарювання в Україні, обґрунтовано необхідність удосконалення організаційного порядку надання державної підтримки підприємництва в сільськогосподарському виробництві для підвищення дієвості її механізму. Запропоновано шляхи удосконалення схеми організаційного забезпечення реалізації державної підтримки шляхом конкурсного вибору банків для здійснення платежів з підтримки та диференційованого організаційного порядку фінансування програм підтримки в межах якого визначається розподіл часток фінансування між державою й окремим банком по певній програмі та механізм збалансування відносин між державою та банками (зобов'язання від банків про виділення кредитних ліній для фінансування суб'єктів по програмах підтримки, державні гарантії банкам учасникам, компенсація державою банкам різниці по відсоткових ставках, проведення фінансування державної частини через банки учасники та зобов'язання підприємств-учасників переходити на обслуговування та розміщувати частину своїх депозитних рахунків в даних банках).

The stages of formation of state support for agricultural business entities in Ukraine are provided in the article. There was justified the necessity of improving the organizational mechanism of state support for entrepreneurship in agricultural production to enhance the effectiveness of its mechanism. It was also proposed the ways of improving organizational scheme for implementation of national support through competitive selection of banks for payment of differentiated support and institutional order financing support programs within which defined particle distribution of funding between the state and a private bank on a particular program and a mechanism to balance the relationship between the state and banks (obligation of banks to allocate credit lines for support programs financing of agricultural entities, government guarantees to banks, compensation of difference in banks interest rates to participants, funding a parts of state financing of participants through banks and commitment

participating companies move to service and placed of their deposit accounts in these banks).

Ключові слова: організаційний механізм, державна підтримка, підприємництво, сільськогосподарське виробництво.

Keywords: organizational mechanism, state support, entrepreneurship, agricultural production.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На сьогодні перед Україною гостро стоїть питання надання такої державної підтримки підприємництва в сільськогосподарському виробництві, яка б узгоджувалась з міжнародними зобов'язаннями нашої держави, пов'язаних із членством в СОТ і відповідала вимогам ЄС в рамках інтеграції України до Європейського Союзу, а також сприяла проведенню всіх необхідних реформ. Ринкові умови господарювання у комплексі з світовою фінансовою кризою та економічною ситуацією, що склалась в Україні в останні роки, особливо загострює питання про роль і місце держави в регулюванні та підтримці підприємництва в сільськогосподарському виробництві. При цьому, необхідність державної підтримки розвитку сільськогосподарського підприємництва викликана не лише тим, що аграрний сектор займає вагомую частку в економіці країни та представлений в основному малим підприємством, а й тим, що цей сектор економіки найбільш чутливий до змін у соціально-економічному та політичному житті суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями вивчення та удосконалення механізму державного впливу на розвиток сільськогосподарського виробництва шляхом державної підтримки суб'єктів господарювання, висвітлені у працях багатьох учених, серед яких: Горьовий В.П., [3], Коденська М. Ю. [4], Міщенко Д. А. [5], Олійник Т. [6], Онисько С. [7], Черніков Д.О. [12], та ін. Однак у сучасних умовах розвитку державної підтримки підприємництва в сільськогосподарському виробництві питання удосконалення її організаційного механізму потребує нового осмислення.

Формулювання цілей статті. Метою статті є оцінити етапи становлення державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні та запропонувати шляхи вдосконалення організаційного порядку надання державної підтримки підприємництва в сільськогосподарському виробництві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна підтримка підприємництва мусить мати стимуляційний, а не підтримуючий характер. Її слід розглядати як стратегічний ресурс, що дає змогу використовувати новітню техніку і прогресивні технології, впроваджувати інновації. Механізм державної підтримки повинен поєднувати в собі різні форми її забезпечення – пряму, непряму та опосередковану, гармонійне поєднання яких забезпечує додаткову стійкість та ефективність. Розробку системи державної підтримки розвитку сільгоспідприємств слід починати з вироблення принципових положень аграрної політики. [6, с 9].

Ефективний механізм державної підтримки формується з дотриманням таких принципів: своєчасність та випереджальний характер надання підтримки; достатність виділених бюджетних коштів; суворе виконання запланованих показників бюджетного фінансування; пріоритетність у розподілі бюджетних асигнувань; адресність і доступність держбюджетної підтримки; прозорість і гнучкість; врахування регіональних особливостей; контроль за своєчасністю, цільовим використанням і доцільністю державної підтримки [6, с 10].

Водночас, ефективний механізм державної підтримки має забезпечувати не тільки прибуткове ведення сільськогосподарського виробництва, що відображає досягнення інтересів власників сільгоспідприємств, а й задоволення інтересів найманих працівників і землевласників-орендодавців [5, с 81].

Система державної підтримки підприємництва у сільськогосподарському виробництві за 25 років становлення України набула як розвитку так і занепаду в останні роки. Черніков Д.О. в аналітичній доповіді «Модернізація системи державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні» виділяє чотири етапи цієї трансформації:

- перший етап (1991-2000 рр.) домінування принципів радянської системи господарювання, що полягали у наданні прямої бюджетної підтримки підприємствам;

- другий етап (2001-2005 рр.), після початку бюджетної реформи, впровадження програмно-цільового методу у бюджетному процесі, відбулася певна модернізація державної підтримки;

- третій етап (2005-2010 рр.), пов'язаний із активізацією зусиль у напрямку міжнародної економічної інтеграції, позначився масштабним скороченням форм державної підтримки без продовження модернізації системи її надання, яка могла бути проведена на основі відповідного міжнародного досвіду та правових стандартів;

- четвертий етап – розпочався у 2011 році з прийняттям Податкового кодексу України, характеризується, по-перше, кроками у напрямку систематизації практики надання підтримки, по-друге, апробуванням критеріального підходу у наданні підтримки (Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць»), по-третє, перенесенням акцентів на підтримку без прямого залучення (або з обмеженим залученням) державних ресурсів, насамперед завдяки широкому використанню механізму державних гарантій (Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки) [11].

В умовах сьогодення, можливо визначити п'ятий та шостий етапи розвитку державної підтримки підприємництва в сільськогосподарському виробництві:

- п'ятий етап (2013-2015 роки), в наслідок обмежених державних ресурсів, характеризується скороченням форм державної підтримки та різким зниженням обсягів прямої державної підтримки;

- шостий етап, розпочався з 2016 року та характеризується повним переформатуванням державної підтримки суб'єктів господарювання, зокрема механізму здійснення непрямой державної підтримки, скасовується спеціальний режим ПДВ та змінюється система оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Поряд з тим, з прийняттям Закону України про держбюджет на 2017 рік, внесено ряд поправок до податкового кодексу, які змінюють механізм державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників на наступний 2017 рік, зокрема:

- закріплення обсягів підтримки агросектору на законодавчому рівні, а саме державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників повинна бути не менше 1% валової продукції сільського господарства щорічно протягом 5 років, з них на придбання вітчизняної техніки і обладнання повинно використовуватися не менше 10% в 2017 році, 15% - в 2018 році, 20% - в 2019-2021 роках;

- запроваджується новий механізм державної підтримки сільгоспвиробників, виплату державних дотацій отримуватимуть сільськогосподарські підприємства, які спеціалізуються на вирощуванні та розведенні: овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів (в тому числі картоплі); грибів і трюфелів; цукрових буряків; винограду для виробництва вина і винограду столових сортів на виноградниках; фруктів і ягід; великої рогатої худоби молочних порід; великої рогатої худоби і буйволів для отримання м'яса; коней, ослів, овець; свиней; домашньої птиці, страусів; отриманні шкур хутрових сільськогосподарських тварин, шкіри плазунів і птахів в результаті діяльності з їх розведення на фермах; черв'яків, равликів, молосків; бджіл і отриманні меду і воску;

- встановлення автоматичного механізму виплати державних дотацій на основі даних податкової звітності, на які має бути направлено 4 млрд грн, в т.ч державна підтримка птахівникам не повинна перевищувати 2 млрд гривень;

- відновлення державної підтримки розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників;

- надання адресної допомоги в розрахунку 1 га угідь в обробітку, шляхом затвердження нової державної програми підтримки сільгоспвиробників, які обробляють до 500 га;

- створення єдиного реєстру заявок на відшкодування ПДВ при експорті (вводиться єдиний реєстр заявок на відшкодування ПДВ при експорті замість двох, а відшкодування ПДВ казначейством буде здійснюватися виключно на підставі даних Єдиного публічного реєстру заявок, "Висновки" УКРІНФОРМ будуть скасовані);

- підвищення єдиного податку для сільгоспвиробників (єдиний податок 4-ї групи), як відзначають експерти Всеукраїнської аграрної спілки, ставка єдиного податку 4-ї групи підвищується на 17%, що, наприклад, у випадку з ріллею означає її збільшення з 0,81% до 0,95% нормативної грошової оцінки землі;

- підвищення мінімальної ставки податку на землю, а саме при розрахунку бази оподаткування єдиним податком 4-ї групи індекс споживчих цін в 2015 році приймається рівним 100%, а мінімальна ставка податку на землю встановлюється на рівні 0,3%;

- скасування обов'язкової державної реєстрації договорів оренди, у випадках сплати єдиного податку для сільськогосподарських виробників;

- уніфікація правил нарахування та сплати єдиного податку для тепличних комплексів, а саме, з наступного року новою базою оподаткування стає площа землі, яка знаходиться в умовах закритого ґрунту, а не загальна площа оброблюваних земель, також відмінено критерій спеціалізації для тепличних господарств (66% виручки від реалізації продукції, вирощеної на закритому ґрунті) [10].

Значимо, що державна підтримка сільськогосподарського підприємництва в нашій державі є досить недосконалою та в останні роки зведеною нанівець. Крім того, на сьогодні Україна практично не використовує потенціал дозволених в рамках СОТ інструментів стимулювання вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника.

Проте, в розвиток державної підтримки, в кінці 2015 року Кабінетом Міністрів України ухвалено Концепцію Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, де приділяється велика увага розвитку кооперативного руху та поступовому зростанню доходів сільських жителів. Окрім цього, держава всіляко сприятиме доступу дрібних і середніх сільгоспвиробників до організованого аграрного ринку [9].

Відповідно до Концепції Міністерством аграрної політики та продовольства України розроблено проект Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, основними розділами цієї програми, в сфері державної підтримки розвитку підприємництва є:

- пріоритетна підтримка фермерських господарств та малих сільськогосподарських виробників, при цьому малими сільгоспвиробниками вважаються фізичні особи, фізичні особи – підприємці та фермерські господарства, які вирощують, відгодовують, виловлюють, виробляють або збирають (заготовлюють) сільгосппродукцію на землях, що перебувають у їх власності та/або користуванні, а також обробляють та переробляють сільгосппродукцію на власних або орендованих потужностях;

- підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших об'єднань виробників;

- сприяння прозорості та розширенню експорту стратегічно визначених груп харчових продуктів та сировини на світові ринки, у тому числі на ринок ЄС;

- підтримка розвитку пріоритетних галузей рослинництва і тваринництва, якими в контексті програми вважаються виробництво жита, гречки, пшениці, молочне та м'ясне скотарство, свинарство, вівчарство та козівництво, кролівництво, індиківництво, вирощування та відгодівля качок та водоплавної птиці, аквакультура та рибний промисел, побудова

плодоовочесховищ, вітчизняна селекція рослин та тварин;

- підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських виробників шляхом розвитку племінної справи, енергозбереження, забезпечення технікою, виробництва біопалива, органічної продукції та розвитку галузевого саморегулювання;

- фінансове забезпечення аграрного сектору шляхом вдосконалення систем державної підтримки аграрного сектору, кредитного забезпечення та розвитку страхування аграрних ризиків, оподаткування аграрного сектору [7].

Поряд з тим, станом на 20.02.2017 Мінагрополітики розроблено, а Кабінетом Міністрів України підтримано проект Закону «Про стимулювання розвитку агропромислового комплексу України», який приводить інструменти підтримки у відповідність до положень, передбачених Угодою СОТ про сільське господарство та передбачає надання часткової компенсації капітальних витрат на формування та оновлення основних засобів, у тому числі на закупівлю великої рогатої худоби; надання фінансової допомоги на поворотній основі; часткове відшкодування вартості будівництва та реконструкції виробничих об'єктів [8].

На наше переконання, ефективність реалізації вищезазначених заходів та функціонування механізму державної підтримки багато в чому залежатиме від того, наскільки гармонійно і раціонально він сформований в господарюючих суб'єктах, як внутрішньогосподарський механізм реагує на виклики зовнішнього середовища, чи спроможний він ефективно використовувати можливості запропонованої державної підтримки.

Водночас, задля забезпечення ефективності державної підтримки розвитку підприємництва в сільськогосподарському виробництві слід змінити механізм її надання, який застосовувався до 2015 року майже у всіх бюджетних програмах. А саме здійснювати бюджетну підтримку шляхом пільгового кредитування та авансування, а не відшкодування понесених витрат сільськогосподарськими підприємствами. Адже, ефективний розвиток сільськогосподарського підприємництва напряму залежить від розвитку малих та середніх форм господарювання, які не мають власних обігових ресурсів для стратегічного розвитку.

Згідно існуючого механізму держпідтримки, від понесення витрат сільськогосподарським підприємством до отримання їх відшкодування, як державної підтримки проходить рік, а то і більше. Тобто, здійснювати, наприклад, будівництво або реконструкцію тваринницьких ферм можуть лише підприємства з достатнім обсягом обігових коштів, а це великі агроформування, агрохолдинги і т.д., що позбавляє малі форми господарювання можливості отримання такої державної підтримки, а отже, одні сільськогосподарські товаровиробники опиняються у більш вигідних умовах для розвитку, а ніж інші.

Крім того, механізм державної підтримки шляхом відшкодування понесених витрат нівелює цільове призначення коштів держбюджету, оскільки, як приклад, сільськогосподарське підприємство яке здійснило будівництво тваринницьких приміщень та отримало компенсацію, одержані кошти використовує на свій власний розсуд і не завжди на розвиток власного виробництва. Подальше використання бюджетних коштів їх одержувачами з боку держави не контролюється. Як наслідок, мета бюджетних програм з державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників не досягається.

Створення умов за яких державну підтримку можуть отримати підприємства з достатніми капітальними вкладеннями, не забезпечує рівний доступ до державної підтримки чим підриває довіру суб'єктів підприємництва та авторитет держави, що не сприяє розвитку підприємництва в сільськогосподарському виробництві.

Враховуючи вищевикладене ми пропонуємо наступну схему здійснення прямої державної бюджетної та небюджетної підтримки, наведену на рис.1.

Основна ціль запропонованої нами схеми полягає в забезпеченні суб'єктів підприємництва необхідними ресурсами для їх ефективного розвитку. Враховуючи складну ситуацію з бюджетними ресурсами, ми пропонуємо залучення до здійснення державної підтримки підприємництва коштів державних та комерційних банків, для здійснення пільгового кредитування.

Відсотки за такими кредитами для сільськогосподарських підприємств не повинні перевищувати рівень інфляції в країні на пільговий 5-ти річний термін або термін, що відповідає періоду впровадження бізнес-плану плюс 3 роки. В пільговий період, компенсацію між відсотковою ставкою банку та пільговою відсотковою ставкою для сільськогосподарського підприємства, банку-кредитору здійснює держава, після завершення пільгового періоду повне повернення кредиту та сплату відсотків здійснює підприємство - позичальник.

З метою підвищення зацікавленості комерційних банків брати участь в розвитку державної підтримки підприємництва, на рівні держави повинні бути забезпечені державні гарантії банкам учасникам, та щорічне передбачення в державному бюджеті відповідної бюджетної програми для здійснення компенсації державою банкам різниці по відсоткових ставках.

Крім того, інтерес державних та комерційних банків у здійсненні підтримки підприємництва в сільськогосподарському виробництві, полягатиме:

- в здійсненні розрахунково-касового обслуговування суб'єктів господарювання, а саме суб'єкти господарювання відкривають розрахунковий рахунок в банку на який надходять кошти державного бюджету та пільгові кредитні ресурси, а банки здійснюють лише цільову оплату платіжних доручень поданих суб'єктами господарювання;

Рис. 1. Організаційна схема здійснення прямої бюджетної та небюджетної підтримки підприємництва в сільськогосподарському виробництві.

Джерело: Запропоновано автором.

- в одержанні додаткових обігових коштів, а саме кошти державного бюджету (часткове (30%) забезпечення виконання Бізнес-плану) перераховуються на розрахункові рахунки відкриті суб'єктами господарювання в банках, які забезпечують пільговими кредитними ресурсами (70% забезпечення виконання Бізнес-плану), до моменту оплати цільових платіжних доручень суб'єктів господарювання, кошти державного бюджету перебувають у їх обороті;

- в забезпеченні депозитних ресурсів, а саме кредитний договір передбачає відкриття суб'єктом господарювання депозитного рахунку та зобов'язання після повернення кредитних коштів, обов'язкове перерахування 30% одержаного прибутку на депозитний рахунок терміном не менше одного року та протягом терміну, що відповідає терміну одержаного пільгового кредиту.

Зазначимо, що запропоноване співвідношення фінансування (пільгове кредитування) реалізації бізнес-планів 70/30 впливає з практики реалізації державної підтримки в попередні роки. Зокрема, з державного бюджету надавалась 30 відс. компенсація вартості придбаних основних засобів, техніки вітчизняного виробництва, обладнання і т.д., що було посилено для державного бюджету.

Одночасне передбачення відкриття суб'єктом господарювання депозитного рахунку та зобов'язання після повернення кредитних коштів, обов'язкового перерахування 30% одержаного прибутку на депозитний рахунок, буде стимулювати банки щодо участі в програмах державної підтримки, оскільки це можливість отримати додаткові доходи, а для суб'єктів господарювання це потужний резерв коштів для подальшого стратегічного розвитку. Крім того, акумулюючи таким чином кошти сільськогосподарські підприємства будуть мати додаткові доходи у вигляді відсотків за депозитами.

Висновки. Для підвищення дієвості механізму державної підтримки розвитку підприємництва в сільськогосподарському виробництві доцільним є удосконалення організаційного порядку надання державної підтримки підприємства. Запропоновано схему організаційного забезпечення реалізації державної підтримки шляхом конкурсного вибору банків для здійснення платежів з підтримки та диференційованого організаційного порядку фінансування програм підтримки в межах якого визначається розподіл часток фінансування між державою й окремим банком по певній програмі та механізм збалансування відносин між державою та банками (зобов'язання від банків про виділення кредитних ліній для

фінансування суб'єктів по програмах підтримки, державні гарантії банкам учасникам, компенсація державою банкам різниці по відсоткових ставках, проведення фінансування державної частини через банки учасники та зобов'язання підприємств-учасників переходити на обслуговування та розміщувати частину своїх депозитних рахунків в даних банках).

Література.

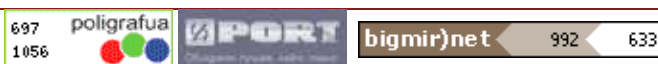
1. Spector D. «State Aids: Economic Analysis and Practice in the European Union» // Competition Policy in the EU : Fifty Years on from the Treaty of Rome. Oxford University Press. – 2009 –P. 176.
2. The “More Economic Approach” in European State Aid Control. Translated Version of Chapter VI of the Biennial Report 2006/2007.– Monopolkommission . Bonn, November 2008. – P. 165.
3. Горьовий В.П., Збарська А.В. Розвиток підприємництва в аграрному секторі економіки України [монографія]: за ред. професора В.П. Горьового. –К.: ЦП «Компринт», 2016. – 360 с.
4. Коденська М. Ю. Державна підтримка розвитку аграрного сектору економіки / Коденська М. Ю., Єремєєва А. В. // Економіка АПК. - 2013. - № 6 - С. 14-17.
5. Міщенко Д. А. Удосконалення системи державної фінансової підтримки сільського господарства України // АГРОСВІТ, 2015, № 18 С. 36-40.
6. Олійник Т.І. Державна підтримка аграрного сектору економіки України // Економіка АПК, 2009, №7. С. 80-85.
7. Онисько С. Концептуальні засади формування ефективної системи державної підтримки сільськогосподарських підприємств / С. Онисько, М. Кіц // Аграрна економіка. - 2014. - Т. 7, № 1-2. - С. 7-11.
8. Проект Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://minagro.gov.ua/apk?tid_hierachy=980.
9. Проект Закону України «Про стимулювання розвитку агропромислового комплексу України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <http://minagro.gov.ua/node/18940>.
10. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1437-р «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1437-2015-p>.
11. Top-10 изменений, которые принесет аграриям бюджет-2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://delo.ua/business/top-10-izmenenij-kotorye-prineset-agrarijam-bjudzhet-2017-326475/?supdated_new=1483017985.
12. Черніков Д.О. Модернізація системи державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні. Аналітична доповідь. - К.: НІСД, 2013. - 28 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/Доповідь-НІСД.pdf>.

References.

1. Spector D. “State Aids: Economic Analysis and Practice in the European Union” // Competition Policy in the EU : Fifty Years on from the Treaty of Rome. Oxford University Press. – 2009 –P. 176.
2. The “More Economic Approach” in European State Aid Control. Translated Version of Chapter VI of the Biennial Report 2006/2007.– Monopolkommission . Bonn, November 2008. – P. 165.
3. Gorovyy V.P. Zbarska A.V. (2016) “Entrepreneurship development in the agricultural sector of Ukraine” [monograph]: Ed. Professor V.P. Gorovogo. K. : СВ "Komprynt", 2016. – P. 360.
4. Kodenska M.U. (2013) “State support of economy agricultural sector development”, Kodenska M. U., Yeryemyeyeva A.V., *Economika APK*, no. 6, pp. 14-17.
5. Mischenko D.A. (2015) “Improvement of state financial support for agriculture sector of Ukraine”, *Agrosvit*, no. 18, pp. 36-40.
6. Oliynyk T.I. (2009) “State support for the agricultural sector of economy of Ukraine”, *Economika APK*, no. 7, pp. 80-85.
7. Onys'ko S. (2014) “Conceptual bases of formation of an effective system of state support of agricultural enterprises”, S. Onys'ko, M. Kits, *Agrarna economica*, vol 7, no. 1-2, pp. 7-11.
8. The project of the State Target Program of the agricultural sector development for the period until 2020. [Electronic resource] Access: http://minagro.gov.ua/apk?tid_hierachy=980.
9. Draft Law of Ukraine "On stimulation of Ukraine agriculture development". [Electronic resource] Access: <http://minagro.gov.ua/node/18940>.
10. Concept of the State program of the agricultural sector development for the period till 2020, approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine of 30.12.2015, no 1437-r, [Electronic resource] Access: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1437-2015-p>.
11. Top-10 changes that will bring to farmers Budget 2017. [Electron resource] Access: https://delo.ua/business/top-10-izmenenij-kotorye-prineset-agrarijam-bjudzhet-2017-326475/?supdated_new=1483017985.
12. Chernikov D.O. (2013) “Modernization of state support to economic entities in Ukraine”. The analytical report. K.: NISD, 28 p. [Electronic resource] Access: <http://parlament.org.ua/wp-ontent/uploads/2016/05/Доповідь-НІСД.pdf>.

[*] Науковий керівник – В.П. Горьовий, доктор економічних наук, професор.

Стаття надійшла до редакції 01.03.2017 р.

Вропу

ТОВ "ДКС Центр"